

Decizia Nr.196 din 04.04.2013

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 55 alin. (4) și (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii

ACT EMIS DE: Curtea Constituțională

ACT PUBLICAT ÎN MONITORUL OFICIAL NR. 231 din 22 aprilie 2013

Augustin Zegrean	- președinte
Aspazia Cojocaru	- judecător
Acsinte Gaspar	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Iulia Antoanella Motoc	- judecător
Puskás Valentin Zoltán	- judecător
Tudorel Toader	- judecător
Andreea Costin	- magistrat- asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Simona Ricu. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 55 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Cristi Vasilică Danileț în Dosarul nr. 1.675/2/2013 al Curții de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 177D/2013. Dezbaterile inițiale au avut loc în ședința publică din 2 aprilie 2013, în prezența reprezentanților autorului excepției și al Ministerului Public, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată. La această dată, Curtea a constatat că la ședința de deliberare nu sunt prezenți toți judecătorii care au participat la dezbaterile cauzei, potrivit art. 58 alin. (1) teza întâi din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, și, în consecință, având în vedere prevederile art. 57 din Legea nr. 47/1992 și ale art. 56 alin. (2) din Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale, adoptat prin Hotărârea Plenului Curții Constituționale nr. 6/2012, a amânat pronunțarea pentru datele de 3 și, respectiv, 4 aprilie 2013. La această ultimă dată, Curtea, pentru aceleași motive, în temeiul art. 58 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, a repus cauza pe rol pentru data de 4 aprilie 2013, ora 12,00.

La apelul nominal răspund pentru autorul excepției de neconstituționalitate domnii avocați Alexandru Morărescu și Ionuț Dobrinescu și se constată lipsa celeilalte părți. Magistratul-asistent referă asupra faptului că dosarul a fost repus pe rol și, ca urmare, au fost citate părțile, după cum urmează: autorul excepției de neconstituționalitate, cât și partea Consiliul Superior al Magistraturii au fost înștiințați prin fax și telefon, iar Ministerul Public prin

agent procedural.

De asemenea, menționează că părțile au comunicat prin fax dovezile de îndeplinire a procedurii de citare. Curtea, având în vedere prevederile art. 201 alin. (5) și art. 159 teza a doua din Codul de procedură civilă, precum și ale art. 14 din Legea nr. 47/1992, constată că procedura de citare este legal îndeplinită. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentanților autorului excepției de neconstituționalitate. Domnul avocat Alexandru Morărescu precizează că își menține concluziile prezentate în ședința publică din 2 aprilie 2013 și nu mai are nimic de adăugat la acestea. Domnul avocat Ionuț Dobrinescu precizează că își menține concluziile prezentate în ședința publică din 2 aprilie 2013 și, în plus, arată că este de acord și confirmă concluziile reprezentantului Ministerului Public referitoare la încălcarea dreptului de apărare, concluzii prezentate în ședința publică din 2 aprilie 2013.

Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public precizează că nu mai are nimic de adăugat la concluziile prezentate în ședința publică din 2 aprilie 2013, pe care și le menține, în sensul că norma juridică supusă controlului de constituționalitate nu încalcă dispozițiile constituționale referitoare la rolul și structura Consiliului Superior al Magistraturii, atribuțiile acestuia, ori independența și inamovibilitatea judecătorilor, ci reglementează procedura revocării din funcția de membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, însă norma legală criticată nu garantează aplicabilitatea principiului constituțional al dreptului la apărare astfel cum este reglementat de dispozițiile art. 24 din Legea fundamentală.

CURTEA, având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele: Prin Încheierea din 18 martie 2013, pronunțată în Dosarul nr. 1.675/2/2013, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională pentru soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 55 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, excepție ridicată de Cristi Vasilică Danileț într-o cauză având ca obiect soluționarea acțiunii în contencios administrativ referitoare la cererea de suspendare a executării hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii prin care a fost revocat din funcția de membru al acestuia.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul susține, în esență, că art. 55 din Legea nr. 317/2004 este neconstituțional, întrucât încalcă principiul previzibilității normei juridice, procedura de revocare prevăzută de norma criticată nefiind suficient și concis stabilită. Textul prezintă neclarități în ceea ce privește sintagma „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului”, deoarece nu lămurește cu ce ar fi această răspundere diferită de cea penală, civilă sau disciplinară, și nu stabilește modul prin care se poate constata neîndeplinirea sau îndeplinirea defectuoasă a atribuțiilor și nu se specifică cum se verifică acest lucru, nici în cât timp de la comiterea faptelor sau acțiunilor poate fi declanșată procedura, nici cum se poate apăra cel vizat sau care este procedura de urmat în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii pentru a se dispune revocarea. Mai mult, Consiliul Superior al Magistraturii este un organ

colectiv, deciziile luându-se în plen și secții, prin vot direct și secret, astfel că este dificil de cuantificat, la nivelul fiecăruia dintre membri, o îndeplinire defectuoasă sau neîndeplinirea atribuțiilor ce revin de fapt Consiliului, în întregul său. Arată că exigența previzibilității legii privește modul de receptare a conținutului actelor normative de către corpul social, în sensul de înțelegere a acestora, norma juridică trebuind să fie clară, inteligibilă, întrucât cei cărora li se adresează trebuie nudoar să fie informați în avans asupra consecințelor actelor și faptelor lor, ci să și înțeleagă consecințele legale ale acestora.

În acest sens, autorul excepției de neconstituționalitate invocă jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv hotărârile din 26 aprilie 1979, 20 mai 1999, 4 mai 2000 și 25 aprilie 2006, pronunțate în cauzele *Sunday Times împotriva Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord*, *Rekvenyi împotriva Ungariei*, *Rotaru împotriva României* și, respectiv, *Dammann împotriva Elveției*, prin care Curtea de la Strasbourg a reținut că o lege reprezintă o normă enunțată cu suficientă precizie, astfel încât orice persoană să prevadă consecințele ce pot decurge dintr-un act determinat; așadar, norma este previzibilă atunci când oferă o anumită garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice. Sintagma „prevăzute de lege” conținută în art. 8-11 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale semnifică mai întâi ca măsura dispusă să aibă o bază în dreptul intern, însă legea trebuie să aibă o anumită calitate. Se mai susține că principiul securității juridice se corelează cu un alt principiu de drept comunitar, respectiv principiul încrederii legitime, potrivit căruia legislația trebuie să fie clară și predictibilă, unitară și coerentă, iar posibilitatea modificării normei juridice trebuie să fie limitată, astfel cum se desprinde din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene în Hotărârea din 14 iulie 1994, pronunțată în Cauza Paola Faccini Dori împotriva Recreb Srl, C-91/92, sau Hotărârea din 22 octombrie 1987, pronunțată în Cauza Foto-Frost împotriva Hauptzollamt Lubeck-Ost, C-314/85. De asemenea, se arată că art. 55 alin. (9) din legea invocată încalcă principiul constituțional al dreptului la apărare atât timp cât, aplicându-l, Consiliul Superior al Magistraturii nu verifică legalitatea procedurii de revocare a membrilor săi și temeinicia motivelor de revocare. Se susține că dreptul la apărare este caracteristic în cadrul procedurii civile, penale sau disciplinare.

Or, în cadrul procedurii prevăzute de norma criticată nu există reglementat dreptul la apărare în favoarea membrului Consiliului Superior al Magistraturii. Cunoașterea faptelor sau acțiunilor imputate judecătorului sau procurorului, membru al Consiliului Superior al Magistraturii, a dovezilor cu privire la săvârșirea acestora, necorespunderea acestora cu atribuțiile încredințate reprezintă un aspect esențial al dreptului la apărare. Totodată, dispozițiile art. 55 din Legea nr. 317/2004 sunt în contradicție cu prevederile constituționale ale art. 133 și 134 raportate la art. 124 alin. (3) și art. 125 alin. (1), dispozițiile legale privitoare la revocare pentru neexercitarea sau exercitarea necorespunzătoare a atribuțiilor de membru al Consiliului Superior al Magistraturii reprezentând un factor de presiune asupra persoanei vizate, care ar urma să-și exercite funcția astfel cum o cere o anumită majoritate, și nu în mod independent. Astfel, mandatul de membru al Consiliului Superior al Magistraturii devine un mandat imperativ.

Autorul excepției mai arată că membrii Consiliului Superior al Magistraturii nu sunt în afara oricărei forme de răspundere, ci răspund potrivit art. 56 din lege. Însă, existența răspunderii cu aplicarea sancțiunii retragerii încrederii/mandatului din partea alegătorilor transformă instituția răspunderii unui membru al Consiliului Superior al Magistraturii în ceva arbitrar, care ar genera o activitate dependentă de voința alegătorilor. Totodată, apreciază ca neconstituțională procedura revocării dacă aceasta intervine ca urmare a exprimării voturilor în calitate de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, având în vedere că mandatul nu este unul imperativ, ci reprezentativ. Mai mult, arată că Consiliul Superior al Magistraturii ar intra într-un blocaj instituțional dacă membrii aleși, în vederea evitării revocării lor, ar trebui să consulte în permanență adunările generale cu privire la exprimarea votului asupra chestiunilor de hotărât în cadrul Consiliului, ceea ce ar însemna că adunările generale se substituie atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, aspect care ar contraveni art. 133 și 134 din Constituție. Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal consideră că dispozițiile legale contestate nu contravin prevederilor constituționale. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA, examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile reprezentanților autorului excepției de neconstituționalitate și ale procurorului, înscrisurile depuse la dosar, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, reține următoarele: Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate. Obiectul excepției de neconstituționalitate, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile art. 55 din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 1 septembrie 2012. Din analiza motivelor de neconstituționalitate invocate de autorul excepției, precum și a susținerilor reprezentanților săi în fața Curții Constituționale, Curtea reține că, în realitate, critica vizează modul de reglementare a motivelor care pot constitui temei al revocării membrilor aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii de către adunările generale ale instanțelor, precum și a procedurii de revocare a acestora de către Plenul Consiliului.

În consecință, Curtea constată că obiect al excepției îl reprezintă dispozițiile art. 55 alin. (4) și (9) din Legea nr. 317/2004, cu privire la care se va pronunța prin prezenta decizie. Acestea au următorul cuprins: (4) Membrii aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii sunt revocați și la cererea majorității adunărilor generale de la nivelul instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă, în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului. În cadrul

adunărilor generale, decizia se ia cu votul a două treimi din numărul judecătorilor sau procurorilor.[...](9) În termen de 15 zile de la înregistrarea sesizării semnate și motivate de reprezentanții adunărilor generale prevăzute la alin. (4), Plenul Consiliului Superior al Magistraturii dispune revocarea din funcție a membrului ales. Dispozițiile art. 57 alin. (2) se aplică în mod corespunzător. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 20 privind tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 124 alin. (3) privind independența judecătorilor, art. 125 alin. (1) privind statutul judecătorilor, art. 133 privind rolul și structura Consiliului Superior al Magistraturii, precum și ale art. 134 privind atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele: I. Prin Hotărârea nr. 1 din 7 ianuarie 2013, adunarea generală a judecătorilor din cadrul Judecătoriei Râmnicu-Vâlcea a declanșat, în condițiile art. 55 alin. (4) din Legea nr. 317/2004, procedura de revocare din funcția de membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii a domnului judecător Cristi Vasilică Danileț. În data de 26 februarie 2013, pe ordinea de zi a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, a fost înscris, la pct. 26, punctul de vedere al Direcției legislație, documentare și contencios al Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la solicitarea Judecătoriei Râmnicu-Vâlcea de revocare a unui membru al Consiliului Superior al Magistraturii. În aceeași dată, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dezbătut sesizarea înaintată de Judecătoria Râmnicu-Vâlcea și actele anexate și a dispus revocarea din funcția de membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii a domnului judecător Cristi Vasilică Danileț. În acest sens, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat Hotărârea nr. 162 din 26 februarie 2013. Împotriva acestei hotărâri, domnul Cristi Vasilică Danileț a formulat în data de 28 februarie 2013, în temeiul art. 7 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.154 din 7 decembrie 2004, plângere prealabilă la autoritatea emitentă, respectiv Consiliul Superior al Magistraturii, în vederea revocării acestei hotărâri.

Totodată, la 1 martie 2013, în temeiul art. 14 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, domnul Cristi Vasilică Danileț s-a adresat Curții de Apel București cu o cerere de suspendare a executării Hotărârii nr. 162 din 26 februarie 2013, arătând că este îndeplinită condiția pagubei iminente în raport cu art. 2 alin. (1) din Legea nr. 554/2004. La data de 12 martie 2013, Consiliul Superior al Magistraturii a formulat întâmpinare la cererea de chemare în judecată prin care consideră că nu sunt întrunite condițiile legale pentru admiterea cererii de suspendare a actului administrativ în cauză și solicită respingerea acesteia, ca neîntemeiată. La aceeași dată, domnul Cristi Vasilică Danileț a formulat răspuns la întâmpinarea Consiliului Superior al Magistraturii, concluzionând că atât timp cât efectele hotărârii de revocare ar fi suspendate ca urmare a admiterii cererii sale, până la soluționarea pe fond nu ar fi niciun dubiu cu privire la legalitatea desfășurării activității sale ca membru al Consiliului Superior al Magistraturii, hotărârea ce ar urma să fie pronunțată de Curtea de Apel București având tocmai rolul de a-l legitima ca membru al Consiliului Superior al Magistraturii până la soluționarea pe fond a obiecțiunilor formulate în legătură cu procedura de revocare. A mai arătat că hotărârea prin care s-a dispus revocarea sa din

funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii nu dispune nimic în legătură cu locul unde își va desfășura pe viitor activitatea dacă această hotărâre ar fi pusă în executare. Tot la data de 12 martie 2013, domnul Cristi Vasilică Danileț a invocat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 55 din Legea nr. 317/2004. La data de 18 martie 2013, Consiliul Superior al Magistraturii a formulat punct de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate invocată. Prin Încheierea din 18 martie 2013, Curtea de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal a dispus sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate invocată, iar la data de 19 martie 2013 dosarul a fost înregistrat la instanța de contencios constituțional. II.

În continuare, Curtea ia în discuție problema admisibilității excepției de neconstituționalitate și reține că sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 29 alin. (1)-(3) din Legea nr. 47/1992, și anume: excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în fața unei instanțe judecătorești, privește o dispoziție dintr-o lege în vigoare care are legătură cu soluționarea cauzei, iar prevederile atacate nu au fost constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a Curții Constituționale. De altfel, și instanța de fond în fața căreia a fost invocată excepția a admis cererea de sesizare a Curții Constituționale, reținând că excepția este admisibilă, fiind îndeplinite condițiile prevăzute de art. 29 alin. (1) și (3) din Legea nr. 47/1992.

Cu privire la îndeplinirea condiției de admisibilitate referitoare la legătura cu soluționarea cauzei, Curtea reține că litigiul dedus judecării instanței de fond are ca obiect soluționarea cererii de suspendare a unei hotărâri adoptate, în temeiul art. 55 din Legea nr. 317/2004, de Consiliul Superior al Magistraturii, cerere formulată chiar de autorul excepției. Potrivit art. 14 alin. (1) din Legea nr. 554/2004, în cazuri bine justificate și pentru prevenirea unei pagube iminente, după sesizarea autorității publice care a emis actul sau a autorității ierarhic superioare, în temeiul art. 7 din Legea nr. 554/2004, persoana vătămată poate să ceară instanței competente să dispună suspendarea executării actului administrativ unilateral până la pronunțarea instanței de fond. Cererea de suspendare a executării actelor în condițiile art. 14 din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004 reprezintă o cerere conexă acțiunii întemeiate pe art. 7 și 8 din aceeași lege, cerere a cărei introducere este guvernată de principiul disponibilității. Astfel, Curtea reține că, deși excepția de neconstituționalitate a fost ridicată în cursul soluționării unei cereri de suspendare a hotărârii de revocare, și nu în cadrul unei cereri întemeiate pe art. 7 și 8 din Legea nr. 554/2004, contestarea constituționalității textului legal ce face obiectul acesteia - text ce reprezintă temeiul legal care a stat la baza acțiunii de revocare -, cu eventuala finalitate de constatare a neconstituționalității sale, constituie un temei suficient de natură să justifice intervenția instanței judecătorești pentru a preveni producerea unei pagube iminente.

De aceea, neconstituționalitatea textului menționat are un efect direct chiar asupra soluționării cererii introduse potrivit art. 14 din Legea nr. 554/2004, fără ca în acest fel să se prejudice acțiunea formulată în temeiul art. 7 și 8 din

lege, în acest ultim caz, instanța judecătorească fiind liberă să aprecieze cu privire la incidența prezentei decizii asupra stabilirii motivelor pe care s-a întemeiat hotărârea de revocare. Așadar, Curtea reține că dispozițiile legale criticate, constituind chiar temeiul adoptării hotărârii de revocare, au legătură cu soluționarea acțiunii deduse judecății. III. 1. Consiliul Superior al Magistraturii este o autoritate fundamentală a statului, reglementată de prevederile art. 133 și art. 134 din Constituție, cuprinse în secțiunea a 3-a din capitolul VI - Autoritatea judecătorească a titlului III - Autoritățile publice. Astfel, potrivit art. 133 alin. (1) din Constituție și art. 1 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, acesta este „garantul independenței justiției”.

Consiliul Superior al Magistraturii este independent și se supune în activitatea sa numai legii, iar membrii acestuia răspund în fața judecătorilor și procurorilor pentru activitatea desfășurată în exercitarea mandatului. Consiliul Superior al Magistraturii este alcătuit, conform art. 133 din Constituție și art. 3 din Legea nr. 317/2004, din 19 membri, din care 14 sunt aleși în adunările generale ale magistraților, 2 sunt reprezentanți ai societății civile, ministrul justiției, președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție și procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, astfel încât, prin componența sa, reflectă structura autorității judecătorești și asigură legătura cu societatea civilă. Autorul excepției de neconstituționalitate a fost ales membru al Consiliului Superior al Magistraturii și a fost validat de Senatul României prin Hotărârea Senatului nr. 11/2011 pentru punerea de acord a Hotărârii Senatului nr. 43/2010 privind validarea magistraților aleși ca membri ai Consiliului Superior al Magistraturii cu Decizia Curții Constituționale nr. 53/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 114 din 15 februarie 2011.2.

Procedura alegerii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este reglementată de secțiunea a 2-a a capitolului II din Legea nr. 317/2004 și de Regulamentul privind procedura alegerii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 327/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 828 din 14 septembrie 2005. Procedura revocării din funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii este reglementată în art. 55 din Legea nr. 317/2004. Deși materia generală a procedurii revocării se găsește în art. 55 din Legea nr. 317/2004, aceasta este dezvoltată prin prevederi regulamentare cuprinse în Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 326/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 867 din 27 septembrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, respectiv la art. 40 care face trimitere la Regulamentul privind procedura alegerii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 327/2005, cât și în Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 958 din 28 octombrie 2005, cu modificările și completările ulterioare, respectiv la art. 20 din acest

regulament.

Referitor la procedura de revocare a membrului Consiliului Superior al Magistraturii, ales de adunările generale ale judecătorilor, din analiza dispozițiilor legale rezultă următoarele etape:–Inițierea procedurii - aceasta poate fi declanșată de orice adunare generală de la nivelul instanțelor pe care le reprezintă membrul Consiliului a cărui revocare se cere;

–Convocarea adunării generale - care se face potrivit dispozițiilor Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 827 din 13 septembrie 2005. Adunările generale ale judecătorilor se convoacă după cum urmează: a) adunarea generală a curții de apel și adunarea generală a judecătorilor din circumscripția acesteia - de președintele curții de apel; b) adunarea generală a tribunalului și adunarea generală a judecătorilor din circumscripția acestuia - de președintele tribunalului; c) adunarea generală a tribunalului specializat - de președintele acestuia; d) adunarea generală a judecătorilor - de președintele judecătoriei. Adunările generale ale judecătorilor se convoacă și la solicitarea unei treimi din numărul judecătorilor care fac parte din acestea. Adunările generale ale judecătorilor se pot convoca și de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii sau de către colegiul de conducere al instanței. Adunarea generală a judecătorilor este condusă de președintele instanței sau în lipsa acestuia de vicepreședinte; dacă președintele sau vicepreședintele lipsește, adunarea generală este prezidată de un judecător ales de aceasta; –Luarea deciziei de revocare - hotărârea de revocare se adoptă cu votul a două treimi din numărul judecătorilor, potrivit art. 55 alin. (4) din Legea nr. 317/2004 și a art. 20 alin. (10) din Regulamentul de ordine interioară a instanțelor judecătorești;

–Hotărârea cuprinzând propunerea de revocare, motivată, se transmite adunărilor generale ale instanțelor pe care le reprezintă membrul Consiliului Superior al Magistraturii;

–Adunările generale ale instanțelor sunt convocate potrivit dreptului comun;

–Se întrunesc adunările generale ale instanțelor respective în cadrul cărora se votează pentru sau împotriva revocării, cu majoritatea cerută de lege, se întocmește un proces-verbal al rezultatului votului, care se transmite adunării generale care a inițiat procedura;

–Adunarea generală care a inițiat procedura centralizează rezultatele votului;

–Adunarea generală inițiatoare sesizează Consiliul Superior al Magistraturii cu propunerea de revocare, la momentul la care s-a întrunit majoritatea adunărilor generale în care s-a exprimat votul de două treimi din numărul judecătorilor care le compun, fără a fi necesar să aștepte ca toate instanțele să voteze;

–Plenul Consiliului Superior al Magistraturii verifică legalitatea procedurilor de revocare, dispunând sau nu revocarea din funcție a membrului ales. Curtea constată că procedura revocării unui membru al Consiliului Superior al Magistraturii la cererea majorității adunărilor generale de la nivelul instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă a fost instituită prin art. I pct. 56 al titlului XV: Modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii din Legea nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 653 din 22 iulie 2005. Legiuitorul și-a motivat

demersul legislativ de reglementare a procedurii revocării prin necesitatea clarificării motivelor de revocare în vederea creșterii responsabilității membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și ca o consecință a naturii permanente a activității lor. Astfel, în expunerea de motive la proiectul legii menționate, legiuitorul a arătat că membrii aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii pot fi revocați și la cererea majorității adunărilor generale de la nivelul instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă, în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului. Procedura de revocare poate fi declanșată de orice adunare generală de la nivelul instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă membrul Consiliului Superior al Magistraturii a cărei revocare se cere, precum și de organizațiile profesionale ale judecătorilor și procurorilor. Din coroborarea prevederilor legale și reglementare, mai sus amintite, legalitatea procedurilor de revocare se referă la verificarea respectării dispozițiilor legale și reglementare privind revocarea membrilor aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii, de la inițierea procedurilor, convocarea adunărilor generale, exercitarea dreptului la vot, centralizarea votului și sesizarea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, însă nu se referă la temeinicia revocării, respectiv la motivele revocării. În acest caz, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii constată îndeplinirea procedurii prevăzute de lege, fiind obligatorie revocarea membrului ales, în sensul acestei interpretări fiind și instituirea prin lege a termenului de 15 zile în care Plenul are obligația emiterii hotărârii de revocare. Astfel, Plenul ia act de decizia adunărilor generale ale magistraților, neputându-se pronunța asupra aspectelor care țin de motivele revocării (temeinicia acestora), ci doar asupra aspectelor de legalitate, de ordin formal (respectarea procedurii).³ Din analiza dispozițiilor art. 55 din Legea nr. 317/2004 reiese că procedura revocării unui judecător din funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii poate fi propusă de:

–președintele ori vicepreședintele Consiliului Superior al Magistraturii sau de o treime din membrii acestuia în următoarele trei cazuri: 1. în situația în care persoana în cauză nu mai îndeplinește condițiile legale pentru a fi membru ales în Consiliu; 2. în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor în Consiliu; 3. în cazul aplicării oricărei sancțiuni disciplinare. În oricare dintre situații, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii poate dispune revocarea din funcție a membrului ales potrivit art. 55 alin. (1) al din Legea nr. 317/2004;

–majoritatea adunărilor generale de la nivelul instanțelor pe care le reprezintă pentru cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului, potrivit art. 55 alin. (4) din Legea nr. 317/2004. În prima ipoteză, în ceea ce privește cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor în Consiliu, Curtea reține că Plenul Consiliului Superior al Magistraturii stabilește atribuțiile și responsabilitățile fiecărui membru permanent, pe domenii de activitate, potrivit art. 22 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, în termen de 15 zile de la ședința de constituire. Stabilirea atribuțiilor și responsabilităților individuale se face astfel încât să se asigure funcționarea normală a Consiliului, analizându-se și opțiunea exprimată de fiecare membru permanent. În cea de-a doua ipoteză, procedura de revocare este declanșată de oricare dintre adunările generale de la nivelul instanțelor pe care le reprezintă membrul Consiliului sau de

organizațiile profesionale ale judecătorilor. Procedura de revocare declanșată de o adunare generală se poate face numai în situația în care se impută membrului Consiliului Superior al Magistraturii faptul că nu și-a îndeplinit sau și-a îndeplinit necorespunzător atribuțiile încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului.

Curtea constată că, în ambele ipoteze, în ceea ce privește subiectele care inițiază procedura revocării reglementarea este clară și lipsită de echivoc. Însă, în ceea ce privește motivele revocării: „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor în Consiliu”, respectiv „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului”, distincția operată de legiuitor este susceptibilă de interpretări diferite. În primul caz, atribuțiile reprezintă, așa cum s-a arătat mai sus, sarcinile administrative și jurisdicționale care incumbă calității de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, a căror neîndeplinire sau îndeplinire necorespunzătoare atrage sancțiunea revocării în condițiile art. 55 alin. (1) din Legea nr. 317/2004. În al doilea caz, neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor atrage sancțiunea revocării potrivit dispozițiilor art. 55 alin. (4) din Legea nr. 317/2004, însă atribuțiile încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului nu sunt definite expres și nici nu rezultă implicit din dispozițiile Legii nr. 317/2004. În asemenea condiții, rămâne neclară modalitatea în care ar putea fi imputată unui membru al Consiliului Superior al Magistraturii neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a unor atribuții care nu i-au fost încredințate de către adunările generale ale instanțelor care l-au ales în Consiliu și care nu puteau fi încredințate de acestea. Prin urmare, sintagma prevăzută de lege poate fi, în absența unei definiții legale și regulamentare precise, interpretată și aplicată în moduri diferite. Curtea reține că sintagma din cadrul art. 55 alin. (4) din Legea nr. 317/2004 este echivocă, având în vedere și art. 134 alin. (4) din Constituție potrivit căruia Consiliul Superior al Magistraturii îndeplinește „și alte atribuții stabilite prin legea sa organică”. Legea organică de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii prevede atribuțiile acestuia și, implicit, acele sarcini administrative și jurisdicționale menționate mai sus, însă nu reglementează atribuțiile încredințate de adunările generale unui membru ales al Consiliului.

Formularea „atribuții încredințate” excedează, astfel, cadrului legal atât timp cât atribuțiile date în sarcina membrilor Consiliului trebuie stabilite prin legea sa organică. Or, adunările generale ale instanțelor reprezentate de membrul ales al Consiliului Superior al Magistraturii nu pot pretinde acestuia îndeplinirea altor atribuții decât cele stabilite prin lege. Totodată, Curtea reține că membrii aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii sunt aleși pe durata unui mandat, având o serie de drepturi și îndatoriri stabilite atât prin Constituție, cât și prin legea organică. Potrivit art. 23 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, „Consiliul Superior al Magistraturii funcționează ca organ cu activitate permanentă. Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii se iau în plen sau în secții, potrivit atribuțiilor care revin acestora”. Conform rolului și atribuțiilor conferite de art. 133 și 134 din Constituție, dar și din perspectiva modalității în care se iau hotărârile, atât în plen, cât și în secții, Consiliul Superior al Magistraturii

este un organ colectiv. Îndeplinirea tuturor atribuțiilor prevăzute de capitolul IV din Legea nr. 317/2004 presupune întrunirea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii sau a secțiilor acestuia, deci nu o activitate separată a membrilor Consiliului.

În acest context, este dificil de cuantificat, la nivelul fiecăruia dintre membri, o îndeplinire defectuoasă sau neîndeplinirea atribuțiilor ce revin de fapt Consiliului, în întregul său. Or, potrivit art. 29 alin. (4) din Legea nr. 317/2004 „hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii, în plen și în secții, se iau prin vot direct și secret și se motivează”. Astfel, prin votul deschis și obligația de motivare a hotărârii, norma asigură transparență activității Consiliului, constituind o garanție a respectării drepturilor constituționale împotriva abuzurilor și arbitrariului. Mai mult, în virtutea calității sale de garant al independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii trebuie să se supună exigențelor constituționale în ceea ce privește actele sale decizionale, asupra cărora pot plana suspiciuni în condițiile în care acestea nu conțin argumentele pe care se fundamentează hotărârea adoptată.

Însă, în activitatea individuală, membrul Consiliului trebuie să se bucure de o reală libertate de gândire, expresie și acțiune, astfel încât să-și exercite mandatul în mod eficient. Din această perspectivă, sintagma „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului” este neclară, aceasta fiind de natură a expune membrul Consiliului unor eventuale presiuni, afectând independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care îi revin potrivit Constituției și legilor. Astfel, mandatul de membru ales se exercită în Consiliu - în plen, în secții, precum și în îndeplinirea activităților încredințate de acestea, în conformitate cu legea. Revocarea trebuie analizată în strânsă legătură cu conținutul mandatului la care se referă, respectiv cu caracterul imperativ sau reprezentativ al acestuia. În cadrul mandatului imperativ, organul reprezentativ acționează numai potrivit obligațiilor stabilite de alegătorii săi, el nu va putea acționa nici în afara, nici împotriva acestora, depunând toate eforturile necesare îndeplinirii lor. Alegătorii pot retrace împuternicirea acordată fără vreo motivare. În baza mandatului reprezentativ, însă, membrul Consiliului Superior al Magistraturii este alesul și reprezentantul întregii categorii ale cărei interese sunt reprezentate de organul colegial din care acesta face parte și nu poate fi revocat decât în condițiile nerespectării atribuțiilor în cadrul acestuia, iar nu a mandatului încredințat de alegătorii săi.

Cât privește posibilitatea revocării, Curtea constată că membrii aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii își exercită atribuțiile constituționale în baza unui mandat reprezentativ, și nu a unui mandat imperativ, acesta din urmă fiind incompatibil cu rolul și atribuțiile conferite de art. 133 și 134 coroborate cu art. 124 și 125 din Constituție, dar și din perspectiva modalității în care se iau hotărârile, atât de către Plen, cât și de către secții în cadrul Consiliului Superior al Magistraturii. Astfel, în acest caz, alegătorii nu stabilesc dinainte sarcinile membrului ales al Consiliului, dimpotrivă acesta este autorizat de către judecători să îi reprezinte. De asemenea, în vederea exercitării dreptului de vot în cadrul Plenului sau secțiilor, membrul ales al Consiliului Superior al

Magistraturii nu primește un mandat expres, ci se pronunță în baza propriilor convingeri, în limitele legii. De asemenea, conform dispozițiilor constituționale, Consiliul Superior al Magistraturii face parte din cadrul autorităților judecătorești.

În acest context, autorității judecătorești nu îi poate fi conferit un alt statut față de organele reprezentative ale celorlalte puteri în stat. Potrivit dispozițiilor constituționale și infraconstituționale, calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, ca autoritate reprezentativă în cadrul sistemului judiciar, presupune o identitate de statut în raport cu celelalte puteri. Așadar, statutul membrilor Consiliului implică calitatea de demnitar, potrivit art. 54 alin. (1) din Legea nr. 317/2004, calitate recunoscută și deputaților și senatorilor. Ca și aceștia, membrii Consiliului sunt aleși pe durata mandatului, prin vot direct, secret și liber exprimat. În realizarea mandatului lor, membrii aleși ai Consiliului au o serie de drepturi și îndatoriri stabilite atât prin Constituție, cât și prin legea organică, stabilindu-se condițiile pentru desfășurarea activității specifice. În cazul încălcării acestor norme ei pot fi sancționați. IV.

Cu privire la criticile referitoare la lipsa de previzibilitate a normei legale din perspectiva art. 20 din Constituție, Curtea constată că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se și previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat. Astfel, formularea cu o suficientă precizie a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur este dificil să se adopte legi redactate cu o precizie absolută, dar și cu o anume suplețe, însă caracterul mult prea general și, uneori, chiar eliptic nu trebuie să afecteze previzibilitatea legii (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 25 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza Wingrove împotriva Regatului Unit, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, paragraful 55, sau Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în Cauza Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei, paragraful 59). Așadar, art. 55 alin. (4) din Legea nr. 317/2004 prezintă o deficiență gravă de conținut, respectiv de reglementare a motivelor pe care se întemeiază inițierea procedurii de revocare, care îi conferă un caracter neconstituțional.

Curtea observă că, în ceea ce privește tehnica legislativă, textul ar fi trebuit elaborat ca o normă specială, cu reglementări distincte, care să creeze un regim sancționator specific. Or, art. 55 alin. (4) instituie un regim mixt și confuz, neclar atât pentru persoana care se poate afla în ipoteza normei, cât și pentru instanța chemată să aprecieze cu privire la temeinicia și legalitatea revocării. Soluțiile preconizate de un act normativ nu trebuie aplicate în mod aleatoriu, legiuitorul fiind obligat să stabilească condiții, modalități și criterii clare și precise. Or, în cazul revocării unui membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii, nu este stabilit modul în care se poate constata „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca

membru al Consiliului”.

Astfel, procedura de revocare, în ceea ce privește motivele pe care aceasta se întemeiază, nu este suficient de clar și explicit stabilită la nivel legislativ, cu consecințe directe atât asupra activității Consiliului Superior al Magistraturii, cât și în ceea ce privește cariera profesională a membrilor săi aleși, judecători sau procurori. Textul este confuz în ceea ce privește sintagma „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului”, în sensul că nu stabilește natura și felul atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului, modul prin care se poate constata neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a acestora și autoritatea competentă să constate un astfel de deficit în activitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii.

Exercitarea atribuțiilor ce decurg din calitatea de membru al Consiliului se circumscrie rolului constituțional al Consiliului Superior al Magistraturii de garant al independenței justiției, consacrat de art. 133 alin. (1) din Constituție. Prin urmare, sintagma criticată nu poate fi înțeleasă decât din perspectiva acestui rol, deci ca orice acțiune ori inacțiune a unui membru al Consiliului care ar aduce atingere acestui rol constituțional, iar nu voinței individuale a judecătorilor pe care membrul respectiv îi reprezintă. Așadar, Curtea constată că textul de lege criticat este neclar și imprecis, prin urmare lipsit de previzibilitate, ceea ce contravine dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție. Mai mult, Curtea reține că nu trebuie negat dreptul adunărilor generale ale instanțelor care desemnează un membru în Consiliul Superior al Magistraturii de a-l revoca pe acesta, însă revocarea trebuie să opereze în condiții clar stabilite prin lege, atât sub aspectul motivelor, cât și al procedurii. Sancționarea comportamentului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este fără îndoială necesară, revocarea reprezentând o sancțiune pe care o poate aplica Consiliul pentru o conduită profesională necorespunzătoare, respectiv nerespectarea atribuțiilor stabilite prin lege. Norma de sancționare trebuie să întrunească însă, așa cum s-a arătat, exigențele de precizie, claritate și, implicit, previzibilitate, impuse, cu valoare de principiu, de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Analiza textelor criticate cuprinse în art. 55 alin. (4) și (9) din Legea nr. 317/2004 conduce la concluzia încălcării prevederilor constituționale și convenționale referitoare la dreptul la apărare, ca urmare a lipsei de claritate și previzibilitate a normei, respectiv a art. 6 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale raportat la art. 20 din Constituție. Indiferent de cine inițiază procedura de revocare, inițiatorul nu poate ignora cerințele legale privind aplicarea unei sancțiuni care impune indicarea faptelor (comisive sau omisive) ce se impută membrului ales al Consiliului Superior al Magistraturii și analizarea acestora, într-un cadru care să permită membrului Consiliului să-și expună punctul de vedere și să formuleze apărări. În consecință, Curtea apreciază că dreptul la apărare, drept garantat prin Constituție, nu se limitează în mod exclusiv la procedurile judiciare, ci, prin natura și finalitatea sa, trebuie să cuprindă și procedura din fața Consiliului Superior al Magistraturii. Cu atât mai mult, se impune o atare interpretare, cu cât acesta este chiar garantul independenței justiției. De altfel, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în

Hotărârea din 30 noiembrie 1987, pronunțată în Cauza H împotriva Belgiei (paragrafele 53 și 54), a reținut încălcarea art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale pentru lipsa de claritate a legii, întrucât nu a fost detaliat înțelesul lipsei „circumstanțelor excepțorii”, nu s-a stabilit tribunalul competent, cât și pentru existența imposibilității de ași proba temeinicia cererii. În fine, Curtea reține că puterea de lucru judecat ce însoțește deciziile Curții Constituționale se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acestea.

Astfel, atât considerentele, cât și dispozitivul deciziilor Curții Constituționale sunt general obligatorii, potrivit dispozițiilor art. 147 alin. (4) din Constituție, și se impun cu aceeași forță tuturor subiectelor de drept. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1-3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi, CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE: Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Cristi Vasilică Danileț în Dosarul nr. 1.675/2/2013 al Curții de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 55 alin. (4) și (9) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii sunt neconstituționale. Definitivă și general obligatorie. Decizia se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Curții de Apel București - Secția a VIII-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 4 aprilie 2013.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE, AUGUSTIN ZEGREAN
Magistrat-asistent, Andreea Costin